Acatistul Sfântului apostol Andrei (al doilea acatist)

(s.v. 30 noiembrie / s.n. 13 decembrie)

Materiale despre Sfântul apostol Andrei, cel întâi chemat:

https://independent.academia.edu/emystea/Sf-ap-Andrei

https://archive.org/details/@steaemy?query=apostol+Andrei

***

Sfântul apostol Andrei, cel întâi chemat, fratele Sfântului Petru, ajunge şi în ţinuturile Sciţiei, în Ţara geto-dacilor, unde aduce credinţa creştină şi aşa se face „încreştinarea”. Devine sfântul cel mai tradiţional creştin, ca „moş Andrei”, împreună cu „moş Crăciun”, ca o împletire cu „moşul geto-dac, înţeleptul trimisul şi omul lui

Dumnezeu”. Tradiţia lui „moş Andrei” se mai păstrează vag la satele cele mai retrase. Şi Sfânta Biserică îl cinsteşte în mod deosebit, în plus, ca pe cel ce aduce Creştinismul în ţara Daciei, care va deveni una dintre cele mai creştine.

&&&

Rugăciunile începătoare

În numele Tatălui, şi al Fiului şi al Sfântului Duh. Amin.

Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !
Slavă Ţie, Dumnezeul nostru, Slavă Ţie !

Împărate ceresc, Mângâietorule, Duhul Adevărului, care pretutindenea eşti, şi toate le implineşti, Vistierul bunătăţilor şi Dătătorule de viaţă, vino şi te sălăşluieşte întru noi, şi ne curăţeşte pe noi de toată intinăciunea, şi mântuieşte, Bunule, sufletele noastre.

Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.
Sfinte Dumnezeule, Sfinte tare, Sfinte fără de moarte, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Preasfântă Treime, miluieşte-ne pe noi;
Doamne, curăţeşte păcatele noastre;
Stăpâne, iartă fărădelegile noastre;
Sfinte, cercetează şi vindecă neputinţele noastre, pentru numele Tău.

Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !
Doamne, miluieşte !

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Tatăl nostru, care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău, vie împărăţia Ta, facă-se voia Ta precum în cer aşa şi pe pământ. Pâinea noastră cea spre fiinţă

dă-ne-o nouă astăzi. Şi ne iartă nouă greşalele noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este Împărăţia şi puterea şi slava, a Tatălui şi a Fiului şi a Sfântului Duh, acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Miluieşte-ne pe noi, Doamne, miluieşte-ne pe noi, că nepricepându-ne de nici un răspuns, această rugăciune aducem Ţie, ca unui Stăpân, noi, păcătoşii robii Tăi, miluieşte-ne pe noi.

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Doamne, miluieşte-ne pe noi, că întru Tine am nădăjduit; nu Te mânia pe noi foarte, nici pomeni fărădelegile noastre, ci caută şi acum ca un Milostiv şi ne izbăveşte pe noi de vrăjmaşii noştri, că Tu eşti Dumnezeul nostru şi noi suntem poporul Tău, toţi lucrul mâinilor Tale şi numele Tău chemăm.

Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Uşa milostivirii deschide-o nouă,binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine, ci să ne mântuim prin tine din nevoi, că tu eşti mântuirea neamului creştinesc.

Crezul

Cred Într-Unul Dumnezeu, Tatăl Atoţiitorul, Făcătorul cerului şi al pământului, al tuturor celor văzute şi nevăzute.
Şi întru Unul Domn Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, Unul-Născut, care din Tatăl S-a născut, mai înainte de toţi vecii. Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat, Născut, nu făcut, Cel de o fiinţă cu Tatăl, prin care toate s-au făcut.
Care pentru noi oamenii şi pentru a noastră mântuire.S-a pogorât din ceruri Şi S-a întrupat de la Duhul Sfânt şi din Maria Fecioara Şi S-a făcut om.
Şi S-a răstignit pentru noi în zilele lui Pilat din Pont, Şi a pătimit şi S-a îngropat. Şi a înviat a treia zi după Scripturi .
Şi S-a suit la ceruri şi Şade de-a dreapta Tatălui. Şi iarăşi va să vină cu slavă, să judece viii şi morţii, A cărui Împărăţie nu va avea sfârşit.
Şi întru Duhul Sfânt, Domnul de viaţă Făcătorul, care din Tatăl purcede,
Cela ce împreună cu Tatăl şi cu Fiul este închinat şi slăvit, care a grăit prin prooroci.
Întru-una Sfântă Sobornicească şi apostolească Biserică,
Mărturisesc un botez întru iertarea păcatelor,

Aştept învierea morţilor şi viaţa veacului ce va să fie. Amin !

După obişnuitul început se zice:

Tropar (glas 4): „Ca cel decât apostolii mai întâi chemat şi lui Petru frate adevărat, Stăpânului tuturor, Andreie, roagă-te, pace lumii să dăruiască şi sufletelor noastre mare milă”.

Troparul Învierii, al Născătoarei de Dumnezeu:„Taina cea din veci ascunsă şi de Îngeri neştiută...” (glasul 4)

Doamne miluieşte (de 3 ori)

Slavă Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh. Şi acum şi pururea şi în vecii vecilor. Amin.

Psalmul 50

1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta
2. Şi după mulţimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea.
3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curăţeşte.
4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.
5. Ţie unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.
6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.
7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înţelepciunii Tale mi-ai arătat mie.
8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăţi; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.
9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.
10. Întoarce faţa Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.
11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule, şi duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.
12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.
13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.
14. Învăţa-voi pe cei fărădelege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.
15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.
16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.
17. Că de ai fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le vei binevoi.

18. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inima înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi.
19. Fă bine, Doamne, întru bună voirea Ta, Sionului şi să se zidească zidurile Ierusalimului.
20. Atunci vei binevoi jertfa dreptăţii, prinosul şi arderile de tot; atunci vor pune pe altarul Tău viţei.

Condacul 1

Apostoleasca vestire a tainei creştine în toată lumea s-a auzit, popoare şi neamuri pe Hristos au primit şi lumina vieţii celei noi în sfeşnice de Biserici s-a pus, iar tu, Sfinte Andrei, aceasta în ţara Daciei ai săvârşit, pentru care cântăm: ***Bucură-te, Sfinte slăvite apostole Andrei, care şi ţara Daciei ai creştinat!***

Icosul 1

Popoare şi neamuri aşteptau marea taină a întrupării dumnezeieşti, şi aşa, în ţara Daciei, lumina lui Hristos adusă de tine, Sfinte apostole Andrei, a fost primită şi întemeierea Bisericii s-a săvârşit şi pe acest pământ.
Bucură-te, vestirea tainei din veac aşteptată;
Bucură-te, vestirea întrupării dumnezeieşti;
Bucură-te, alesul apostol şi al ţării Daciei;
Bucură-te, întemeierea Bisericii şi pe acest pământ;
Bucură-te, aprinderea luminii lui Hristos şi în acest ţinut;
Bucură-te, că ai fost primit cu bucurie;
Bucură-te, că de mult se aştepta împlinirea acestei taine;
Bucură-te, că prin tine aceasta s-a adeverit;
Bucură-te, că prin tine şi pământul Daciei s-a reînnoit;
Bucură-te, că prin tine întunericul păgân s-a risipit;
Bucură-te, apostolul Bisericii Daciei;
Bucură-te, Sfinte slăvite apostole Andrei, care şi ţara Daciei ai creştinat!

Condacul al 2-lea

Poporul geto-dac ştia din moşi-strămoşi de o „taină a întrupării dumnezeieşti”, ca „făgăduinţa” lui Dumnezeu Însuşi, că atunci când mureau „un pumn de pământ luau”, ca să-l ducă la Cer pentru „trupul de taină”, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 2-lea

Zeii păgâni cu toţii s-au plecat şi chiar preoţii acestora s-au botezat, şi aşa Biserica lui Hristos s-a ridicat, ca adevăratul locaş al închinării.
Bucură-te, că ai găsit în ţara Daciei un popor credincios;
Bucură-te, că ai găsit un neam şi un pământ bun;

Bucură-te, că aşa sămânţa creştină repede a încolţit;
Bucură-te, că repede a crescut şi a rodit;
Bucură-te, că pomul noului Rai s-a făcut;
Bucură-te, cel ce ai dezgropat comoara străbună;
Bucură-te, cel ce ai descoperit mărgăritarul de preţ;
Bucură-te, că le-ai făcut podoabă creştină;
Bucură-te, că le-ai făcut prinos lui Hristos;
Bucură-te, că le-ai făcut altarul întemeierii Bisericii;
Bucură-te, că ai înălţat crucea şi în ţara Daciei;
Bucură-te, Sfinte slăvite apostole Andrei, care şi ţara Daciei ai creştinat!

Condacul al 3-lea

Venit pe mare şi în ţinuturile Sciţiei, repede propovăduirea ta s-a răspândit, că în toată ţara Daciei poporul pe Hristos L-a primit, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 3-lea

Botezându-se chiar preoţii lui Zalmoxe, toţi s-au încredinţat că vestirea lui Hristos este adevărată şi prevestirea cea veche acum se împlineşte.
Bucură-te, darul lui Hristos venit peste hotare;
Bucură-te, că şi în Dacia, biserica ai zidit;
Bucură-te, că şi aici altarul cel prea sfânt l-ai ridicat;
Bucură-te, că şi în aceste locuri botezul ai adus;
Bucură-te, că prin tine şi aici Sfântul Duh a coborât;
Bucură-te, că episcopi şi preoţi ca urmaşi ai lăsat;
Bucură-te, că de acum Liturghia se săvârşeşte;
Bucură-te, că de acum Liturghia şi aici nu mai conteneşte;
Bucură-te, că te-ai făcut izvor apostolesc;
Bucură-te, de acum lucrarea lui Dumnezeu;
Bucură-te, deschiderea uşilor de taină;
Bucură-te, Sfinte slăvite apostole Andrei, care şi ţara Daciei ai creştinat!

Condacul al 4-lea

Toţi idolii păgâni au căzut la închinarea lui Hristos şi toţi la picioarele crucii au în-ghenunchiat şi aşa altarul creştin pe pământul Daciei s-a ridicat, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 4-lea

Poporul geto-dac nu avea temple idoleşti, că Zalmoxe, „omul-zeu”, le-a lăsat taina făgăduinţei celei mari, că atunci când se va coborî Însuşi Dumnezeu pe Pământ, altarul adevărat se va arăta.

Bucură-te, noul Abel ce ridică altarul lui Hristos;
Bucură-te, împlinirea noii făgăduinţe;
Bucură-te, trecerea mării roşii a păgânătăţii;
Bucură-te, fuga de faraonul idolesc;
Bucură-te, străbaterea pustiului necredinţei;
Bucură-te, botezul mântuirii;
Bucură-te, închinarea cea adevărată;
Bucură-te, vestirea cea minunată;
Bucură-te, chemarea la cele sfinte;
Bucură-te, înscrierea Cuvântului Vieţii;
Bucură-te, duhul naşterii din nou;
Bucură-te, Sfinte slăvite apostole Andrei, care şi ţara Daciei ai creştinat!

Condacul al 5-lea

Locaşurile geto-dacice erau înălţimile de pe dealuri şi munţi, ca o prevestire a înălţării crucii lui Hristos, sfeşnicul Luminii Veşniciei, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 5-lea

Peşterile şi locurile retrase erau pentru „nevoitorii şi căutătorii de taine de adânc”, dar se ştia că Lumina ce va veni şi va coborî de sus va fi înălţată în văzul tuturor.
Bucură-te, alesul pentru creştinarea neamului dac;
Bucură-te, astfel şi fiul acestui Pământ;
Bucură-te, părintele născător de fiii cei noi;
Bucură-te, înrudirea şi cu acest neam;
Bucură-te, unirea de taină;
Bucură-te, arătarea celor nevăzute;
Bucură-te, descoperirea celor de mult aşteptate;
Bucură-te, arătarea îngerească pe Pământ;
Bucură-te, şi omul pământesc cu chip ceresc;
Bucură-te, veşnicie peste lume revărsată;
Bucură-te, învierea lui Hristos străluminată;
Bucură-te, Sfinte slăvite apostole Andrei, care şi ţara Daciei ai creştinat!

Condacul al 6-lea

Venind în ţinuturile Daciei, Sfinte apostole Andrei, sămânţa Evangheliei lui Hristos a găsit pământ bun şi roditor, că s-a întipărit pentru veşnicie, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 6-lea

S-au ivit şi mulţi împotrivitori, care cu vicleşuguri şi furie s-au opus vestirii celei noi, şi prigoane şi chiar vătămări au încercat, dar întunericul cel vechi tot mai mult se risipea.
Bucură-te, vădirea celor vicleni şi răi;
Bucură-te, oprirea vrăjmăşiei ascunse;
Bucură-te, ruşinarea celor ucigaşi;
Bucură-te, mustrarea celor hulitori;
Bucură-te, foc dumnezeiesc coborât;
Bucură-te, mistuire de altar înfricoşător;
Bucură-te, slujirea Stăpânului Hristos;
Bucură-te, păstorul oilor cuvântătoare;
Bucură-te, apărătorul turmei de lupii răpitori;
Bucură-te, căutătorul oilor pierdute;
Bucură-te, scoaterea acestora dintre spini;
Bucură-te, Sfinte slăvite apostole Andrei, care şi ţara Daciei ai creştinat!

Condacul al 7-lea

La curtea Regelui tot poporul s-a adunat şi, după obicei, jertfa vie de trimis la Zalmoxe s-a cerut, ca să se adeverească de este adevărată vestirea lui Hristos, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 7-lea

După tradiţie, majoritatea preoţilor şi chiar a curtenilor şi demnitarilor deja primiseră botezul creştin, dar acum însuşi „marele preot” al lui Zalmoxe a cerut să fie „solul spre Cer”, şi aşa „primul martir creştin s-a făcut”.
Bucură-te, lucrarea dumnezeiască pe pământul Daciei;
Bucură-te, omul ce aduce nouă sfinţenie;
Bucură-te, apostolul noului Rai;
Bucură-te, apostolul Noului Testament;
Bucură-te, apostolul Evangheliei, cartea vieţii împlinită;
Bucură-te, că ai colindat toată ţara Daciei;
Bucură-te, că peste tot lumina lui Hristos ai aprins;
Bucură-te, că ai fost primit ca pe un trimis de sus;
Bucură-te, că amintirea ta pentru totdeauna a rămas;
Bucură-te, că numele tău peste tot s-a împământenit;
Bucură-te, că numirea ta a devenit ca o icoană;
Bucură-te, Sfinte slăvite apostole Andrei, care şi ţara Daciei ai creştinat!

Condacul al 8-lea

Urmaşi ca episcopi şi preoţi ai Bisericii ai lăsat şi aşa, de la un cap la altul al ţării Daciei, credinţa lui Hristos a înflorit cu roduri tot mai multe, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 8-lea

Ca „trimisul lui Dumnezeu” erai considerat, şi toţi te cinsteau ca pe un înger din Cer coborât, şi aşa „plămada” sfinţeniei creştine cu tine s-a făcut.
Bucură-te, chipul închinării prea sfinte;
Bucură-te, închinare - braţe de rugăciune;
Bucură-te, primul slujitor al Liturghiei lui Hristos;
Bucură-te, prima Liturghie pe pământul geto-dac;
Bucură-te, că prin aceasta sfinţenia neamului s-a săvârşit;
Bucură-te, că prin aceasta şi pământul s-a prefăcut;
Bucură-te, că prin aceasta firea de Rai s-a renăscut;
Bucură-te, că gură de Rai, Dacia a devenit;
Bucură-te, Raiul fără pomul căderii;
Bucură-te, Raiul cu pomul crucii izbăvitoare;
Bucură-te, Raiul cu pomul Vieţii, Hristos;
Bucură-te, Sfinte slăvite apostole Andrei, care şi ţara Daciei ai creştinat!

Condacul al 9-lea

Sfinte apostole Andrei, darul apostolesc al Bisericii Daciei pe piatră de stâncă l-ai lăsat, ca peste vremi şi timpuri de nimic să nu se clatine, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 9-lea

Toate locurile păgâne şi idoleşti prin tine creştine au devenit şi nume noi au primit, ca chip al prefacerii de taină a lui Hristos.
Bucură-te, noua cuvântare de taină;
Bucură-te, noile numiri binecuvântate;
Bucură-te, că prin acestea locuri sfinte s-au ales;
Bucură-te, că peste tot crucea lui Hristos s-a pus;
Bucură-te, că peste tot troiţe s-au aşezat;
Bucură-te, că repede ţara Daciei s-a creştinat;
Bucură-te, că repede Biserica s-a întemeiat;
Bucură-te, că peste tot chipul lui Hristos s-a zugrăvit;
Bucură-te, că icoana Sa în toate s-a pecetluit;
Bucură-te, că de acum prin El toate se prefac;
Bucură-te, că în Trupul cel dumnezeiesc se adună;
Bucură-te, Sfinte slăvite apostole Andrei, care şi ţara Daciei ai creştinat!

Condacul al 10-lea

Chipul strămoşesc cu cel nou creştin s-a întâlnit, şi în unire de icoană s-au făcut ca inimă de neam şi pământ, ce va bate viaţa fără contenire în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 10-lea

Aşa de mult s-au împletit, de una au devenit, icoana în care se oglindesc deodată Cer şi Pământ, moştenirea şi prefacerea în lumina de Duh PreaSfânt.
Bucură-te, sădirea cea sfântă;
Bucură-te, noua glăsuire a lumii;
Bucură-te, noule profet al noilor profeţii;
Bucură-te, al tainelor lui Hristos descoperitor;
Bucură-te, al lucrării dumnezeieşti slujitor;
Bucură-te, îndrumător şi povăţuitor;
Bucură-te, înţelept şi iscusit;
Bucură-te, cel cu mintea de lumină;
Bucură-te, cel cu inima de duh;
Bucură-te, suflet mare;
Bucură-te, iubire mare ce ajunge până la Cer;
Bucură-te, Sfinte slăvite apostole Andrei, care şi ţara Daciei ai creştinat!

Condacul al 11-lea

Noi te cinstim îndoit, ca apostolul lui Hristos cu cei doisprezece şi totodată ca apostolul Daciei, că părintele sfânt te-ai făcut, care Biserica de aici ai născut, în cântarea de: ***Aliluia!***

Icosul al 11-lea

Sfinte slăvite apostole Andrei, toată Biserica acestui neam şi pământ de acum te are ca chip şi nume de „părintele noului început”, icoana altarului lui Hristos, prin care taina creştină se revarsă necontenit.
Bucură-te, părintele Daciei creştine;
Bucură-te, părintele cel ca Avraam cu mulţi fii;
Bucură-te, că la sânul tău toţi se adună;
Bucură-te, că la inima ta toţi se unesc;
Bucură-te, că prin iubirea ta toţi se întâlnesc;
Bucură-te, că în asemănarea ta cresc;
Bucură-te, că în asemănarea ta rodesc;
Bucură-te, pecetea peste „firea acestui neam”;
Bucură-te, pecetea peste „firea acestui pământ”;
Bucură-te, chip şi faţă;
Bucură-te, icoană cu cele văzute şi nevăzute;

Bucură-te, Sfinte slăvite apostole Andrei, care şi ţara Daciei ai creştinat!

Condacul al 12-lea
Fiecare apostol poartă la pieptul său chivotul neamului creştinat, şi aşa, Sfinte Andrei, şi neamul nostru românesc în chivot ceresc este ţinut, şi nimic nu-l poate distruge şi nici fura din veşnicia cântării de: ***Aliluia!***

Icosul al 12-lea
Cu tine ne lăudăm, că eşti apostolul întâi chemat şi aşa ne credem şi noi chemaţii lui Hristos, prin care să slujim cu adevărat cele sfinte şi dumnezeieşti, ca o menire a lumii în lucrarea de taină.
Bucură-te, chipul chemării dumnezeieşti;
Bucură-te, al credinţei creştine mare apostol;
Bucură-te, al Iubirii creştine părinte;
Bucură-te, cinste şi smerenie pe Scaunul cel înalt;
Bucură-te, păstor cu ales nume;
Bucură-te, păstor întâistătător;
Bucură-te, că şi noi moştenim darul tău;
Bucură-te, că şi noi ne lăudăm cu ocrotirea ta;
Bucură-te, că aşa ne ştim şi noi înscrişi în Cer;
Bucură-te, că prin tine în Cartea Vieţii suntem pomeniţi;
Bucură-te, apostole, primul părinte al Daciei creştine;
Bucură-te, Sfinte slăvite apostole Andrei, care şi ţara Daciei ai creştinat!

Condacul al 13-lea (de trei ori)
Mulţumim cu toţii Domnului Hristos că tocmai pe tine, Sfinte apostole Andrei, în Ţara noastră te-a trimis, ca şi noi darul chemării la cele sfinte să primim şi aşa mărgăritar de moştenire din neam în neam să-L avem, în cântarea de: ***Aliluia!***

Se citeşte apoi din nou:

Icosul 1
Popoare şi neamuri aşteptau marea taină a întrupării dumnezeieşti, şi aşa, în ţara Daciei, lumina lui Hristos adusă de tine, Sfinte apostole Andrei, a fost primită şi întemeierea Bisericii s-a săvârşit şi pe acest pământ.
Bucură-te, vestirea tainei din veac aşteptată;
Bucură-te, vestirea întrupării dumnezeieşti;
Bucură-te, alesul apostol şi al ţării Daciei;
Bucură-te, întemeierea Bisericii şi pe acest pământ;
Bucură-te, aprinderea luminii lui Hristos şi în acest ţinut;

Bucură-te, că ai fost primit cu bucurie;
Bucură-te, că de mult se aştepta împlinirea acestei taine;
Bucură-te, că prin tine aceasta s-a adeverit;
Bucură-te, că prin tine şi pământul Daciei s-a reînnoit;
Bucură-te, că prin tine întunericul păgân s-a risipit;
Bucură-te, apostolul Bisericii Daciei;
Bucură-te, Sfinte slăvite apostole Andrei, care şi ţara Daciei ai creştinat!

(Extras din cartea: Imnografie / Ieromonah Ghelasie Gheorghe. - Bucureşti: Platytera, 2016)

Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu - Sfântul apostol Andrei, propovăduitorul Evangheliei în Scythia Minor (Dobrogea)

Şirul "sfinţilor naţionali" ar putea începe cu unul din apostolii Mântuitorului Iisus Hristos, şi anume cu Sfântul Andrei. Acesta, deşi era iudeu de neam, a propovăduit într-o parte a pământului românesc, la strămoşii noştri geto-daci, şi anume în teritoriile situate pe ţărm apusean al Mării Negre (Pontul Euxin).

Cine era Sfântul Andrei, "cel întâi chemat" la apostolie? Era frate al lui Simon Petru, care s-a numărat, de asemenea, printre cei 12 apostoli ai Domnului, fiind amândoi fiii pescarului Iona. Erau originari din Bersaida, localitate situată pe ţărmul Lacului Ghenizaret (Marea Galileii), din provincia Galileea, în nordul Ţării Sfinte. Amândoi au fost pescari, alături de tatăl lor. Amândoi s-au numărat printre "ucenicii" Sfântului Ioan Botezătorul, ascultând timp îndelungat predicile acestuia în pustiul Iordanului, cu îndemnuri la pocăinţă şi proorocia despre venirea lui

Mesia. De la acesta a auzit Andrei cuvintele ***"Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii" (Ioan 1, 29). A fost şi el martor, alături de alţi ucenici, la botezul Domnului şi la cunoscuta convorbire dintre Iisus şi Ioan, întărindu-se în convingerea că Acesta era Mesia cel prezis de prooroci.*** A doua zi după botezul Domnului în Iordan, Ioan Botezătorul stătea pe ţărmul acestui râu cu doi dintre ucenicii lui, Andrei şi Ioan (viitorul apostol şi evanghelist), cărora le spune din nou: ***"Iată Mielul lui Dumnezeu" (Ioan 1, 36).*** Auzind această mărturisire, cei doi ucenici au pornit după Iisus, în dorinţa de a-L cunoaşte. Iisus I-a observat şi I-a întrebat: ***"Ce căutaţi?"*** La care ei au zis: ***"Învăţătorule, unde locuieşti?"*** El le-a zis: ***"Veniţi şi veţi vedea". Au mers deci şi au văzut unde locuia şi au rămas la El în ziua aceea (Ioan 1, 37-39).*** Andrei a anunţat apoi şi pe fratele său Simon Petru că ***"a găsit pe Mesia" (Ioan 1, 41).***

Chemarea lui Andrei la Apostolie

Chemarea lui Andrei la apostolie s-a petrecut ceva mai târziu. Este relatată de Sfântul apostol şi evanghelist Matei prin cuvintele: ***"Pe când (Iisus) umbla pe lângă Marea Galileii, a văzut doi fraţi, pe Simon ce se numeşte Petru şi pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari. Şi le-a zis: <<Veniţi după Mine şi vă voi face pescari de oameni>>. Iar ei, îndată lăsând mrejele, au mers după El" (Matei 4, 18-20 şi Marcu 1, 16-18).***

Sfintele Evanghelii mai pomenesc pe Sfântul Andrei doar de două ori:

- *la înmulţirea pâinilor, dincolo de Marea Galileii, când el a înştiinţat pe Mântuitorul că acolo, în mulţime,* ***era un băiat care avea cinci pâini de orz şi doi peşti (Ioan 6, 8-9),***

- *iar a doua oară, după învierea lui Lazăr când, împreună cu Filip,* ***au înştiinţat pe Domnul ca nişte elini (greci), veniţi în Ierusalim cu prilejul sărbătoririi Paştelui iudaic, voiau să-L vadă (Ioan 12, 20-22).***

Alături de ceilalţi ucenici, ***a fost trimis*** şi Andrei ***de către Mântuitorul la propovăduire (Matei 10 şi urm)***. ***L-a însoţit pe Mântuitorul pe drumurile Ţării Sfinte, a fost martor la minunile pe care le-a săvârşit, a ascultat cuvintele Sale de învăţătură şi parabolele pe care le-a rostit în faţa mulţimilor, a suferit alături de ceilalţi apostoli, atunci când Domnul a fost prins, judecat, chinuit şi apoi răstignit pe cruce; s-a bucurat alături de ei când a aflat de minunea învierii din morţi şi L-a văzut pe Domnul înviat în prima zi, şi după opt zile, apoi la arătarea din Galileea, când au primit porunca predicării Evangheliei la toate neamurile (Matei 28, 19).***

În urma poruncii Domnului, de a vesti Evanghelia la toate neamurile, după pogorârea Duhului Sfânt şi întemeierea Bisericii creştine la Ierusalim, în ziua cincizecimii din anul 30, Sfinţii apostoli şi apoi ucenicii lor, au început să predice noua învăţătură adusă în lume de Mântuitorul Iisus Hristos. Potrivit tradiţiei şi celor scrise de unii istorici şi teologi din primele veacuri creştine, ***Sfântul apostol Andrei a fost primul propovăduitor al Evangheliei la geto-daci, în teritoriul dintre Dunăre şi Marea Neagră - cunoscut pe atunci sub numele de Scythia (Sciţia), dar şi în teritoriile de dincolo de Prut, în nordul Mării Negre. Dar până a ajunge aici, el a predicat în Asia Mică, de unde s-a îndreptat spre teritoriile amintite de la Dunăre şi Marea Neagră.*** Trebuie să notăm că în aceste teritorii, locuite de geto-daci, prin secolele VII-VI i.Hr. s-au aşezat colonişti greci, care au întemeiat cunoscutele cetăţi de pe ţărmul apusean al Mării Negre:Tyras (Cetatea Albă), Histria (Istria), Tomis (Constanţa), Callatis (Mangalia), şi altele. Spre sfârşitul secolului al IV-lea i. Hr. s-au aşezat aici triburi de sciţi, populaţie nomadă de origine iraniană, care au fost asimilaţi cu timpul de autohtoni; ei au dat însă teritoriului respectiv numele de "Sciţia" (Scythia). Mai târziu, teritoriile de pe ţărmul apusean al Mării Negre, până înspre gurile Bugului, au făcut parte din statul geto-dac condus de regele Burebista (sec. I, i.Hr.), dar în anul 28 cetăţile greceşti de aici au acceptat protectoratul statului român. În anul 46 d. Hr., întreg teritoriul dintre Dunăre şi Marea Neagră a fost cucerit de romani şi anexat la provincia Moesia Inferior (Bulgaria răsăriteană de azi), iar în anul 297, în timpul împăratului roman Diocleţian, a devenit provincie aparte, sub numele de Scythia Minor (Sciţia Mică).

Anexarea acestui teritoriu - inclusiv a cetăţilor greceşti pomenite mai sus -, în cultura şi formele de viaţă greceşti şi apoi romane, a oferit condiţii prielnice pentru

predica Sfântului apostol Andrei. Aşa cum arătăm mai sus, ***tradiţia despre predica sa în Sciţia apare în câteva lucrări scrise în primele veacuri creştine.***

- De pildă, ***în lucrarea Despre apostoli a lui Hipolit Romanul***, mort în timpul persecuţiei împăratului Decius (249-251),
- iar în secolul IV ***în Istoria bisericească a episcopului Eusebiu din Cezareea Palestinei*** († 339/340) care o preluase de la un alt mare teolog, Origen din Alexandria († 254). Iată ce scria Eusebiu: ***"Sfinţii apostoli ai Mântuitorului, precum şi ucenicii lor, s-au împrăştiat în toată lumea locuită pe atunci. După tradiţie, lui Toma i-au căzut sorţii să meargă în Partia, lui Andrei în Sciţia, lui Ioan în Asia...".***

De altfel, din epistola Sfântului apostol Pavel către Coloseni (3, 11), reiese că şi "sciţii" au putut auzi cuvântul lui Dumnezeu.

Tradiţia că Sfântul apostol Andrei a predicat la sciţi a fost reluată mai târziu şi de alţi scriitori bisericeşti.

- De pildă, ***călugărul Epifanie, în secolul VIII, în Viaţa Sfântului apostol Andrei, scria că între popoarele evanghelizate de el se numărau şi sciţii.***
- ***În aşa numitul Sinaxar al Bisericii constantinopolitane se preciza că acest apostol "a predicat în Pont, Tracia şi Scita".*** În acelaşi Sinaxar se află o altă ştire, potrivit căreia, Sfântul Andrei ar fi hirotonit ca episcop de Odyssos sau Odessos (Varna de azi, în Bulgaria), pe un ucenic al său cu numele Amplias (Ampliat), pe care Biserica Ortodoxă îl prăznuieşte în fiecare an la 31 octombrie.
- Mult mai târziu, ***scriitorul bizantin Nichifor Calist (secolul al XIV-lea) scria că Sfântul apostol Andrei a trecut din provinciile Asiei Mici (Capadocia, Galatia şi Bitinia) "în pustiurile scitice", care puteau fi situate fie ca în Sciţia Mare (sudul fostei Uniuni Sovietice), fie Sciţia Mică sau Dacia Pontică, locuită de greci, romani şi geto-daci. De altfel, istoricii bisericeşti ruşi socotesc că Sfântul Apostol Andrei a predicat şi în nordul Mării Negre.***
- ***Învăţatul mitropolit Dosoftei al Moldovei, în cartea sa Viaţa şi petrecerea sfinţilor, scria că "Apostolului Andrei i-a revenit (prin sorţi) Bitinia şi Marea Neagră şi părţile Propontului, Halcedonul şi Vizantea, unde e acum Ţarigradul (Constantinopolul n.n.), Tracia şi Macedonia, Tesalia, şi sosind la Dunăre, ce-i zic Dobrogea şi altele ce sunt pe Dunăre, şi acestea toate le-a umblat".***

În sprijinul evanghelizării teritoriilor de pe ţărmul apusean al Mării Negre de către Sfântul Andrei vin şi unele colinde, legende şi obiceiuri din Dobrogea şi din stânga Prutului, adică din Basarabia, care amintesc de trecerea lui prin aceste locuri. Una din aceste colinde pomeneşte de "schitul" sau "mănăstirea" lui Andrei, la care veneau Decebal şi Traian, cel din urmă ascultând şi slujba săvârşită acolo. Există apoi câteva numiri de ape şi locuri ca "Pârâţaşul Sfântului Andrei", "Apa Sfântului" sau "Peştera Sfântului Andrei", care se vede şi azi în hotarul comunei Ion Corvin, în apropiere de graniţa româno-bulgară.

Fără îndoială că Sfântul apostol Andrei nu s-a mărginit numai la predicarea Evangheliei şi la botezul celor pe care i-a adus la Hristos dintre grecii şi geto-dacii din teritoriile amintite, ci el a hirotonit pe unii dintre ei ca episcopi şi preoţi, aşa cum făcea şi Sfântul apostol Pavel în călătoriile sale misionare. Numai aşa se poate explica faptul că cea mai veche episcopie cunoscută pe teritoriul ţării noastre este cea de la Tomis (Constanţa de azi). Episcopul (sau episcopii) peste care "şi-a pus mâinile" Sfântul apostol Andrei au hirotonit, la rândul lor, alţi episcopi, preoţi sau diaconi pentru noile comunităţi creştine de la Pontul Euxin, ca să se asigure "succesiunea" neîntreruptă a preoţiei, şi care au devenit propovăduitori ai noii credinţe, - prin predică şi botez - în rândul autohtonilor geto-daci, iar mai târziu daco-romani.

Având în vedere caracterul misionar al creştinismului din primele veacuri, se poate susţine că unii dintre cei încreştinaţi de Sfântul apostol Pavel şi ucenicii săi în peninsula Balcanică, dar şi dintre cei încreştinaţi de Sfântul Apostol Andrei în zona apuseană a Mării Negre, au dus "vestea cea bună" despre Iisus Hristos cel Înviat şi în nordul Dunării, deci în Dacia propriu-zisă, cunoscute fiind legăturile care existau între locuitorii de pe ambele maluri ale Dunării. Prin episcopii, preoţii şi misionarii veniţi din sudul Dunării şi din Orientul Apropiat, ca şi prin cei din rândul localnicilor, învăţătura creştină şi-a câştigat noi adepţi, ***încât din secolul al IV-lea se poate vorbi de o generalizare a învăţăturii creştine, nu numai în provincia Sciţia Mică, ci şi în teritoriile nord-dunărene, locuite acum de daco-romani.*** ***În provincia Sciţia Mică, vigoarea creştinismului este dovedită de numărul mare de martiri de la sfârşitul secolui III şi începutul celui următor, ca şi de organizarea bisericească temeinică ce există aici în secolui IV, cu o episcopie la Tomis - devenită apoi Arhiepiscopie-, de teologii de prestigiu care au activat aici, de numărul mare de bazilici care s-au construit în marile cetăţi de pe ţărmul apusean al Mării Negre în secolele IV-VI, de multele obiecte cu caracter creştin din aceeaşi perioadă, descoperite aici.***

***Scriitorul bisericesc Nichifor Calist**, pe care l-am mai pomenit, pe baza unor ştiri istorice mai vechi, scrie că Sfântul Apostol Andrei a plecat de la noi spre sud, trecând prin Tracia, a ajuns în Bizanţ (viitorul Constantinopol), iar de aici a trecut prin Macedonia şi Tesalia, ajungând până în oraşul Patras din Ahaia, deci în Grecia de azi. Acolo a suferit moarte martirică, fiind răstignit pe o cruce în formă de X (numită până azi "Crucea Sfântului Andrei").*

***Biserica primară a stabilit, încă de pe la sfârşitul secolui II, că data de prăznuire a pătimirii sale ziua de 30 noiembrie.** Nu se cunoaşte anul martiriului său; unii istorici îl fixează în timpul persecuţiei împăratului Nero, prin anii 64-67, alţii mult mai târziu, pe la sfârşitul veacului "apostolic", în cursul persecuţiei împăratului Domiţian.*

***Moaştele sale** au fost mutate din Patras la Constantinopol, noua capitală a imperiului roman de Răsărit, prin anii 356-357, cu prilejul sfinţirii bisericii "Sfinţii Apostoli". Mai târziu, Sfântul Ambrozie, episcopul Milanului (c. 339-397), scria că, în a doua jumătate a secolului al IV-lea, părticele din sfintele sale moaşte au fost oferite bisericilor din Milano, Nola şi Brescia din Italia.*

La câţiva ani după Cruciada a patra, din 1204, când Constantinopolul a fost cucerit de cavalerii apuseni şi s-a creat aici o "Patriarhie latină" în locul celei ortodoxe, ***cardinalul Petru din Capua a dispus ca moaştele Sfântului Andrei** să fie duse în Italia şi aşezate în catedrala din Amalfi. În aprilie 1462, în timpul papei Pius II, capul său a fost aşezat într-o biserică din Roma. De aici, pe baza unei hotărâri a Vaticanului, în semn de frăţietate creştină, capul său a fost restituit Bisericii Ortodoxe a Greciei, fiind aşezat - în cadrul unor festivităţi religioase - în biserica cu hramul Sfântul Andrei din oraşul Patras.*

Sfântul apostol Andrei se bucură de o cinstire deosebită în Bisericile rusă, greacă şi română, datorită faptului că a predicat în teritorii care aparţin azi Rusiei, Greciei şi României. Patriarhia ecumenică din Constantinopol îl socoteşte chiar ca "întemeietor" al acestui "scaun apostolic".

Se cuvine ca Biserica Ortodoxă Română să-l cinstească şi mai mult şi să-l considere nu numai ca "cel dintâi chemat la apostolie", ci şi ca pe cel dintâi propovăduitor al Evangheliei la strămoşii noştri, ca pe un "apostol" al neamului nostru, al Ortodoxiei româneşti! Iar creştinismul românesc trebuie să fie considerat ca fiind de origine apostolică.

Ca atare, socotim că se impune ca ziua de 30 noiembrie să fie trecută în calendarele bisericeşti ortodoxe cu literă roşie, ca o adevărată sărbătoare a creştinismului românesc. Ea ar premerge zilei de 1 decembrie, ziua naţională sau a unităţii românilor de pretutindeni. S-ar împreuna astfel sărbătoarea Bisericii cu sărbătoarea neamului, după cum Biserica şi neamul au fost una în tot decursul istoriei noastre!

Să ne rugăm dar Sfântului Andrei, încreştinătorul daco-romanilor, zicând: ***"Pe propovăduitorul credinţei la geto-daci şi slujitor al Cuvântului, pe Andrei cel dintâi chemat să-l lăudăm, că pe strămoşii noştri i-a adus la cunoştinţa lui Hristos, crucea în mâini ţinând şi izbăvind din înşelăciunea vrăjmaşului sufletele lor, pe care le-a adus la Dumnezeu ca dar bine primit. Pe acesta, toţi românii să-l lăudăm şi să-l cinstim, ca să se roage neîncetat lui Hristos Dumnezeu, ca să ne ferească de toată răutatea şi să mântuiască sufletele noastre".*** (Stihira glasului 6 la Utrenia din 30 noiembrie cu unele adaptări).

(Pr. prof. dr. Mircea Păcurariu,"Sfinţi daco-romani şi romani", Iaşi, 1994, pag. 19-24.)